

ZÁSADY PŘÍPRAVY VELITELŮ, ŠTÁBŮ A VOJSK K PLNĚNÍ ÚKOLŮ BOJOVÉ POHOTOVOSTI

Bojová pohotovost má v každé jednotce a útvaru, v každém vojenském kolektivu zcela konkrétní obsah. Zahrnuje řadu prvků, mezi které především patří vycvičenost k dovedné a aktivní činnosti v jakékoli situaci, mistrné ovládání a efektivní využívání zbraní a bojové techniky, umění velet, vysoká disciplinovanost a pevné morálně politické a bojové vlastnosti.

Zkušenosti z přípravy a výcviku potvrzují, že základním předpokladem zabezpečení vysoké bojové pohotovosti a připravenosti orgánů velení i vojsk je jejich promyšlená příprava, vyšší organizovanost a efektivní využití času na plánované zaměstnání. Jedině tak je možné vytvářet pevné návyky, prohlubovat znalosti a dosahovat trvalých výsledků v zabezpečení úkolů bojové a mobilizační pohotovosti.

To zároveň vyžaduje věnovat nepřetržitou pozornost zdokonalování politické, vojenskoodborné, pedagogické a metodické úrovni těch, kteří vedou každodenní

výcvik. Na jejich připravenosti, politických a odborných znalostech, ale také na odpovědném vztahu k plnění povinností závisí, zda vojáci budou při výcviku získávat potřebné návyky, dovednosti a zdokonalovat vojenské mistrovství.

K základním prvkům bojové pohotovosti patří vysoké morálně bojové vlastnosti všech příslušníků armády, jejich vycvičenost, kázeň, organizovanost a fyzická zdatnost, vyzbrojení armády soudobými zbraněmi a bojovou technikou, udržování těchto zbraní a techniky v provozuschopném stavu, vysoká úroveň vojenské a speciální přípravy velitelského sboru, jeho způsobilost velet vojskům, dovedně řídit jejich činnost, organizovat a zabezpečit nepřetržitě zásobování materiálními prostředky, připravenost politických orgánů stranických organizací všech komunistů slovem a osobním příkladem nadchnout vojáky k plnění bojových úkolů. Tyto prvky bojové pohotovosti spolu souvisejí a musí být hodnoceny vždy komplexně.

Z toho vyplývá, že **bojová pohotovost zahrnuje všechny stránky činnosti ČSLA**. Její úroveň se projevuje ve výsledcích dosahovaných ve všech druzích příprav, výchovy a výcviku, v úrovni materiálně technického zabezpečení vojsk a v bojové sladěnosti jednotek, útvarů a svazků. Je to nepřetržitý, stále se rozvíjející proces, v němž není místa pro zastaralé formy a metody výcviku a výchovy vojsk.

Vysoké bojové pohotovosti dosahujeme usilovnou a houževnatou každodenní prací, cílevědomým výcvikem vojáků a neustálým zdokonalováním velitelů a štábů. Čím intenzivněji a organizovaněji jsou vojska cvičena, čím více se výcvik přibližuje reálným podmínkám skutečného boje a čím kvalitnějších výsledků je dosahováno, tím vyšší je bojová pohotovost vojsk.

V souvislosti s jejím zdokonalováním vyvstávají požadavky na rychlé uvedení jednotky nebo útvaru do bojové pohotovosti. Jde o to, v časové normě, organizovaně vyvést vojska z kasáren, zaujmout stanovený prostor a být připraveni plnit další úkoly. Praxe potvrzuje, že tato činnost je velmi náročná. Klade vysoké požadavky na řídicí práci velitelů a štábů a neobejde se bez iniciativní činnosti každého vojáka, který plní dílčí, velmi odpovědný úkol a zvláště v počátečním období, kdy po vyhlášení bojového poplachu jedná samostatně.

Zkušenosti svědčí o tom, že úspěšnost počátečního období závisí na dokonalejších a promyšlenějších plánech, kvalitě bojového rozdělení, přípravě dozorcích orgánů a hotovostní služby všeho druhu, systému vyzbrojení, na přípravě bojové techniky a materiálu k vyvezení, zabezpečení bojové činnosti, znalosti funkčních povinností stanovených prostorů atd. Všechny úkony, vysoce organizovaná a sladěná činnost družstev, osádek, obsluh, čet, rot, praporů a útvarů vyžadují cílevědomé a metodické nácviky. Nepostačí pouhé splnění časové normy. Jde především o to, abychom v maximálně krátkém čase splnili všechny plánované činnosti a zabezpečili, aby jednotka nebo útvar byly schopny organizovaně plnit bojový úkol i v nejsložitějších podmínkách.

Nelze proto odřezávat jednotlivé činnosti, ale vždy vidět základní cíl vysoké bojové pohotovosti — aby jednotka nebo útvar v maximálně krátkém čase po jejím dosažení byly schopny vést aktivní bojovou činnost a zničit nepřítel.

Jedním z předpokladů všestranné **připravenosti velitelů, štábů a vojsk** k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti je jejich metodicky správná, organizovaná a materiálně zabezpečovaná činnost, která zahrnuje přípravu:

- jednotlivce (vojáků základní služby, velitelů jednotek, náčelníků zvláštních skupin),
- jednotek (praporů, rot, samostatných čet) a zvláštních skupin (vyčleňovaných při uvádění vojsk do bojové pohotovosti),
- útvaru.

Důležitou stránkou kvalitního splnění úkolů bojové pohotovosti je dokonalá **odborná připravenost velitelských kádřů a určených vykonavatelů z řad vojáků z povolání, základní služby i povolávaných ze zálohy**. Proto je nezbytným požadavkem, aby všichni velitelé a štáby přesně zvládli své funkční povinnosti, normy, způsoby a postupy prováděných opatření bojové pohotovosti a určili jim v potřebném rozsahu i příslušné vykonavatele.

Těžiště odborné přípravy je nutné soustředit u útvaru. Především jde o to, aby se předurčení funkcionáři útvarů a jednotek podrobně seznámili se svými úkoly a potřebnou dokumentací, důkladně ji prostudovali a naučili se ji prakticky využívat. Velitele jednotek, příslušníků štábů, náčelníky zvláštních skupin, výkonné praporčíky atd. je zapotřebí připravovat na velitelských zaměstnáních, instruktivně metodických cvičeních, ukázkových cvičeních před začátkem každého výcvikového roku a plánovaných nácvičích. Přípravu je třeba organizovat diferencovaně v rozsahu úkolů funkčního zařazení při uvádění do bojové pohotovosti (např. v rozsahu úkolů náčelníka zvláštní skupiny).

Jednotlivec (voják základní služby) je po nástupu vojenské základní služby připravován k plnění osobních úkonů bojové pohotovosti v základním výcviku nováčků a v dalším období společného výcviku.

Jedním z hlavních požadavků bojové pohotovosti je její nepřetržitost. Proto základní úkony k plnění bojových úkolů by měly být zvládnuty a zabezpečeny po dobu celého výcvikového roku. Nejsložitější situace je v období odchodu vojáků 2. ročníku základní služby do zálohy a příchodu žáků poddůstojnických škol a zejména povolanců k útvaru.

Z toho důvodu je nezbytné, aby velitelé a štáby věnovali zabezpečení bojové pohotovosti a přípravě nových příslušníků útvaru na začátku každého výcvikového období zvýšenou pozornost. V praxi se jeví jako nejvhodnější seznámit je na začátku výcvikového období s hlavními úkoly bojové pohotovosti (včetně úkolů v prostorech soustředění) a teprve po tomto celkovém nácvičku přistoupit k procvičování dílčích činností v metodické posloupnosti.

Základní (obecné) učební úkoly v prvých nácvičích je účelné procvičovat se všemi příslušníky jednotky s cílem připravit činnost jednotlivce od vyhlášení bojového poplachu až po dosažení plné bojové pohotovosti v prostoru soustředění. Při opakovaných nácvičích jsou jednotlivci připravováni k plnění konkrétních úkolů bojové pohotovosti u jednotky (ve zvláštních skupinách apod.).

U útvarů se sníženými a s rámcovými počty jsou podle konkrétních podmínek základními ty úkony, kterými se realizují opatření mobilizační pohotovosti.

Samostatně, podle podmínek můžeme nacvičovat činnost těch zvláštních skupin, které jednotka podle plánu velitele útvaru vyčleňuje dlouhodobě (příprava je zabezpečována se všemi vojáky, kteří přicházejí v úvahu pro zařazování do zvláštních skupin denním bojovým rozdělením). Příprava konkrétně zařazených

vojáků do vyčleňovaných zvláštních skupin pokračuje při dalších plánovaných nácvicích a mimo plán vždy tenkrát, když dojde k podstatné změně v zařazení jednotlivců do těchto skupin.

Přípravu uskutečňujeme už přísně diferencovaně, její řízení po nástupu skupiny na určeném stanovišti přebírá stanovený náčelník.

Ke zdokonalování připravenosti jednotlivců a jednotek k plnění opatření bojové pohotovosti je nutné využívat všech ostatních příprav. Každého plánovaného nástupu záloh je zapotřebí spojit s komplexní praktickou přípravou vykonavatelů mobilizačních činností.

Některé speciální úkoly bojové pohotovosti jsou přímo obsahem odborného předmětu (např. příprava vozidla k provozu v zimě, příprava a rektifikace zbraň, organizace OPZH, PVO, maskování apod.). Tyto úkoly je nutné v přípravě zvlášť zdůraznit z hlediska aplikace při uvádění do bojové pohotovosti.

Základní formou přípravy jednotek k zvládnutí úkolů při přechodu do vyšších stupňů bojové pohotovosti jsou **dílčí nácviky bojové pohotovosti**, které je nutné organizovat tak, aby byly dodrženy zásady posloupnosti a návaznosti na předchozí zaměstnání s rotami a prapory jednou měsíčně (kromě měsíců, kdy je komplexní nácvik útvaru a v posádce) za řízení jejich velitelů a jednou za výcvikové období s každým praporem za řízení přímých nadřízených velitelů.

Tyto nácviky plánujeme v závislosti na úrovni vycvičenosti jednotlivců, počítaje nácvikem činnosti v ubytovacích rajónech až po působení v prostorech soustředění s technikou a materiálem. K efektivnímu využití výcvikové techniky je vhodné jednotlivé úkoly v praporu (rotě) procvičovat po rotách (četách) na určených pracovištích, kdy jedna rota (četa) může procvičovat metodicky činnost v ubytovacím prostoru, druhá v parku techniky s výcvikovou technikou a třetí jeho opuštění pěšky jako s vozidly. Obdobnou formou je možné připravit i další zaměstnání, kde lze na různých pracovištích nacvičovat i další činnosti s využitím techniky a materiálu, které by samostatně v rotě (četě) nebylo efektivní uskutečňovat. Po zvládnutí základních úkonů a postupů je zapotřebí v dalších nácvicích přistoupit k sladění činnosti (s metodickou posloupností) v celé jednotce. Každého dílčího nácviku se musí účastnit všichni příslušníci jednotky. K nácvikům výjezdu jednotek z parku i k nácvikům činnosti ve shromaždišti nebo v prostoru soustředění je nutné plánovat využití veškeré techniky (včetně uložené), a o před nebo po taktických cvičeních, ev. soustředění provozní techniky k cvičící jednotce.

Dílčí nácviky jednotek řídí organičtí velitelé za účinné pomoci nadřízených velitelů (náčelníků). Pomoc těchto velitelů (náčelníků) je nutné zaměřit na přesné a kvalitní plnění součinnostních úkolů a opatření, které přesahují rámec jednotky. V dalších nácvicích je již nezbytné, aby činnost byla sladována v celém praporu (oddílu) a aby zaměstnání řídil velitel praporu (oddílu) osobně. Jednou za období řídí dílčí nácviky bojové pohotovosti (zpravidla na nejsložitější problematiku) s každým praporem (oddílem) přímí nadřízení velitelé. Tato zaměstnání musí bezprostředně předcházet komplexnímu nácviku bojové pohotovosti.

Vyvrcholením metodického sledu dílčích nácviků s útvary jsou **komplexní nácviky bojové pohotovosti** (jednou za výcvikové období) za řízení nadřízených velitelů. Jejich cílem je sladit činnost jednotek při uvádění do bojové pohoto-

vosti v kasárnách, ve shromaždištích a v prostorech soustředění. Návčik proto **nesmí být prověřkou**, ale zaměstnáním, kde je sladována činnost a upevňovány návyky velitelů, štábů a jednotek získané při dílčích návčicích.

Metodou komplexních návčiků bojové pohotovosti připravujeme útvar k uvedení do zvýšené bojové pohotovosti, bojové pohotovosti válečného nebezpečí a plné bojové pohotovosti. Protože komplexní návčiky jsou vyvrcholením přípravy k plnění úkolů, musí být předem zvládnuty úkoly při dílčích návčicích jednotek a štábů. Komplexní návčiky je nutné spojovat s akcemi, při nichž se používá maximálních počtů uložené techniky útvarů, to znamená především před plukovními a divizními taktickými (odbornými) cvičeními.

Komplexní návčiky útvarů řídí velitelé svazků. U útvarů přímo podřízených svazům příslušní náčelníci správ a oddělení. Náčelníci KVS řídí komplexní návčiky u okresních vojenských správ. Termín tohoto návčiku stanoví ten stupeň, který jej řídí. Ke splnění cílů je zapotřebí již při jejich plánování a přípravě věnovat pozornost lhůtě provedení, a to jak z hlediska návaznosti na další zaměstnání, využití techniky a dodržení metodické posloupnosti přípravy jednotek i jednotlivců, tak z hlediska vytvoření podmínek pro všestrannou přípravu řídicí skupiny a útvarů.

Při komplexních návčicích je nutné se zaměřit na zvládnutí všech činností od vyhlášení vyššího stupně bojové pohotovosti až po dosažení pohotovosti v prostorech soustředění a rozvinutí mobilizačních pracovišť.

V posádkách, kde je dislokováno více útvarů, uskutečňujeme jednou za výcvikový rok **komplexní celoposádkové návčiky**, které řídí velitelé posádek. Při plánování těchto návčiků je zapotřebí, aby velitelé posádek dodrželi zásadu, že návčiku musí předcházet komplexní návčiky bojové pohotovosti útvarů dislokovaných v posádce.

Komplexní celoposádkový návčik připravuje a řídí velitel posádky v součinnosti s příslušnými veliteli útvarů. Jeho cílem je sladit činnost útvarů při plnění celoposádkových opatření, výjezdu z kasáren a odběru materiálu z posádkových zařízení, regulaci, vyvezení dalších koloběhů techniky, materiálu apod. Termín celoposádkového návčiku stanoví velitel posádky na základě dohovoru s veliteli útvarů. Je nutné, aby byl stanoven na dobu, kdy jsou v posádce hlavní útvary (např. msp, tp). K vykonání celoposádkového návčiku musí být zabezpečen maximální počet osob a techniky s cílem získat reálný přehled o sladění činnosti všech útvarů, dislokovaných v posádce.

Pro komplexní i dílčí návčiky je zapotřebí dokonale promyslet činnost osádek a obsluh, které cvičí bez techniky. Musí být vytvořen čas, kdy se k technice dostanou, např. v záložním prostoru soustředění k procvičení uvedení techniky do plné bojové pohotovosti apod.

Je nutné, aby snahou všech velitelů, náčelníků a politických pracovníků bylo neustálé zkvalitňování a zdokonalování forem a metod přípravy velitelů, štábů a jednotek, promyšlené plánování výcviku a výchovy s cílem zabezpečit jejich všestrannost k plnění bojových úkolů.

Bojová pohotovost zahrnuje široký rozsah činnosti příslušníků armády, které souvisí s jejich přípravou na úspěšný boj s nepřítelem. Dosahuje se celým komplexem opatření a činností v systému bojové a politické přípravy. Mezi tato opatření patří i všechny formy přípravy velitelů, štábů a jednotek k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti. Jejich všestranná a kvalitní příprava, organizované uskutečnění a úplné materiální zabezpečení jsou jedním ze základních předpokladů dalšího růstu úrovně bojové pohotovosti a připravenosti ČSLA.